

Referaten.

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek en zaadteelt).

Les mééreins des Hautes Alpes leur culture et leur produit. Morize. Revue E. et F. 5, 319—326, 1941.

De Europeesche lariks is een verspreide houtsoort in het Departement van de Hautes-Alpes. Uitgestrekte zuivere opstanden komen er voor tot een totale oppervlakte van 12.500 ha, en wel in het Noord-oostelijk deel van het Departement op de Noord- en Oosthellingen tusschen 1400 en 2200 m hoogte.

De lariks is tamelijk onverschillig wat betreft meer of minder vruchtbare grondsoorten, maar verkiest diepen, open en frisschen grond. In de jeugd is de groei zeer snel, later geleidelijk minder en tusschen 130 en 180 jaar eindigt deze. Doordat de lariks een uitgesproken lighthoutsoort is, is de bodemvegetatie zeer weelderig, speciaal worden genoemd, de jeneverbes, de blauwe boschbes en het alpenroosje. Larikskanker is zeldzaam, maar het optreden van het lariksmotje kan alle 6 of 9 jaren worden verwacht en duurt dan ongeveer 3 jaar.

Sedert onheuglijke tijden zijn de lariksboschchen als plenterboschchen behandeld, eerst na 1856 is meer kaalslag toegepast, maar de laatste jaren keert men weer tot het plenterbosch terug. Bij beide bedrijfvormen is de verjonging van de lariksboschchen uiterst moeilijk. De jonge bezaaiing heeft een groote lichtbehoefte en wanneer daaraan wordt voldaan, neemt de bodemverwildering een dusdanigen omvang aan, dat de jonge bezaaiing veelal onder deze vegetatie verstikt. Hoewel verschillende middelen aan de hand zijn gedaan om betere resultaten te bereiken (o.a. kleine ophengingsvlakten van 2—5 are, een flinke grondbewerking kort voor het vallen van het zaad en beweiding met schapen na de lichtung van den opstand), wordt ook hiermede geen zekerheid verkregen.

Het probleem van de verjonging van de lariksboschchen is van te grooter belang, omdat de lariks de belangrijkste is van alle naaldbhoutsoorten, welke op groote hoogte voorkomen. Vooral wanneer het hout na de velling goed en gelijkmatig droogt is het van groote waarde. Voor bouwwerken is het zeer gezocht, voor de fabricage voor parkethout is het gelijkwaardig aan het pitchpine. Zeer geschikt is het ook voor telegraaf- en telefoonpalen; die van larikshout zijn veel duurzamer dan die van dennenhout en zelfs dan die van gewapend beton. Ongeacht is het hout voor dwarsliggers of voor mijnhout.

De gemiddelde opbrengst bedraagt 0,8 à 1 m³ per jaar en per ha.

G. G.

Waterlot op eik. A. Bavngaard, Dansk Sk. T., 11, 389—399, 1941.

Practische ervaringen omtrent een in het jaar 1935 door den auteur gepropageerde methode voor de bestrijding van waterlot op eik door besproeiing van de bast met een oplossing van natrium-chloraat. De methode heeft niet aan de verwachtingen voldaan. De aanleg in de slapende knoppen blijkt men niet te kunnen vernietigen; en deze knoppen blijven uitloopen indien gewijzigde omstandigheden hen daartoe prikkelen. Wanneer dit primaire waterlot afgesnoeid wordt, spruiten er weer nieuwe loten uit de wondranden en het blijkt nu, dat de bespuiting met natrium-

chloraat wel voldoet bij de bestrijding van dit secundair waterlot. De sproeikosten blijken lager te zijn dan de snoeikosten. A. B.

La Chârme dans les Forêts du Nord-Est de la France. L. Pardé. Revue E. et F. (1941, No. 8, 547—543.

De Haagbeuk (*Carpinus Bétulus*) neemt een belangrijke plaats in de bosschen van Noord-Oost Frankrijk in. Men neemt echter ten opzichte van deze houtsoort een zeer verschillend standpunt in. Zij is dan ook uit een boschbouwkundig oogpunt van geringere beteekenis dan eik, beuk, esch of iep. De haagbeuk is een boom, die zelden hooger wordt dan 20 m en in 't algemeen een omtrek van 1,50 m niet overschrijdt. Ook de levensduur is meer beperkt; men vindt niet vaak boomen ouder dan 120 à 150 jaar.

Het hout is blank, homogeen, zwaar, hard en taai, maar weinig duurzaam en moeilijk te bewerken. Het is een van de beste brandhoutsoorten en levert een uitstekende houtskool. Voor mijnhout is het geschikt en verder voor steunhouten onder machines, daar het zeer goed schockig en trillingen opvangt. Ook wordt het gebruikt voor de vervaardiging van houten kamraderen.

Zoowel de beperkte levensduur, als de geringe beteekenis als werkhout, zijn oorzaak, dat in de opgaande bosschen, waarin de haagbeuk als vul- en drijf hout beteekenis heeft, steeds bij de dunningen eik en beuk moeten worden begunstigd. Als halfschaduwhoutsoort zou anders de haagbeuk gemakkelijk de eik kunnen onderdrukken.

Anderzijds kan de haagbeuk moeilijk gemist worden omdat zij zich van nature gemakkelijk in de jonge aanplantingen zaait en aldus bijdraagt tot het verkrijgen van een spoedige sluiting. Ook is zij minder vatbaar voor late voorjaarsvorsten en wordt zij in mindere mate dan eik of beuk aangetast door allerlei insecten.

In het hakhout neemt zij een belangrijke plaats in; juist dit hout is geschikt voor de houtskoolbereiding. In hakhoutbosschen, gecombineerd met opgaand bosch, is zij in het opgaande bosch minder goed op haar plaats.

De Haagbeuk is in de eerste plaats thuis in de vlakten, het heuvelland en de lage bergstreken. In de Vogeze vindt men haar tot 600 m hoogte en in de Jura tot 700 m. G. G.

RUBRIEK 4. Boschbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Wat een jager van een jachtgeweer dient te weten. Moustaché, Ned. Jager, 36, 374—373, 1942.

Een beginnend jager, die zich een jachtgeweer aanschaft, dient van enkele belangrijke dingen op de hoogte te zijn en zal goed doen bij een ervaren collega raad in te winnen. In de eerste plaats is daar het systeem der constructie, ingewikkeld of eenvoudig, waaromtrent hij een keus dient te doen. De minst gecompliceerde is de sterkste. Daarna speelt een voorname rol het caliber: 12, 16 of 20, waarvan het eerstgenoemde zich het meest heeft verbreid, terwijl de calibers 12 en 16 de laatste jaren wat meer ingang vonden bij hen, die een lichter wapen wenschten te hanteeren.

Een zeer voornaam punt is voorts de boring der loopen. Eng schietende, dus sterk choke geboorde loopen worden afgeraden. Schrijver adviseert beide loopen verbeterd cilindrisch geboord of rechts verbeterd cilindrisch en links half choke. De lengte der loopen speelt ook een rol. Zeer lange loopen (75 cm) of zeer korte (65 cm) worden ontraden. Aan loopen van 70 cm wordt de voorkeur gegeven, omdat een geweer daarmee prachtig balanceerend kan worden gebouwd en de balans speelt bij de hanteering ter jacht een groote rol.

Ten slotte wordt de kolf genoemd. Voor een normaal gebouwde persoon worde een normale kolf genomen, zonder wangstuk, pistoolgreep of dergelijke. Eventuele fouten, die men blijkt bij het schieten te maken, kunnen worden verbeterd door naar een schietschool te gaan, waar de kolf kan worden aangepast aan bijzonderheden in den lichaamsbouw van den schutter, wat ongetwijfeld de schietuitkomsten belangrijk zal verbeteren.

W. B.

RUBRIEK 5. Boschexploitatie (waaronder technologie).

Een open haard met groot warmte-effect. Prof. C. M. Möller. Dansk Sk. T. 11, 407—412, 1941.

Het bezwaar van het geringe warmte-effect der open haarden werd door Prof. Möller overgenomen door den open haard niet in den muur, maar vierkant uitspringend voor den muur te bouwen en hem verder geheel uit plaatijzer te construeeren, hetgeen de warmte-afgifte sterk verhoogt. Vanaf den grond wordt de haard met een gelijk blijvend rechthoekig profiel opgebouwd tot op borsthoogte en vanaf borsthoogte tot aan de zoldering met een geleidelijk verminderend trapeziumvormig dwarsprofiel, dus in den vorm van de oude schouwen in boerderijen. Het onderste gedeelte wordt met drijfsteen omkleed, met doorlaatsleuven voor de warmte, en eindigt op borsthoogte in een schoorsteenmantel. Het bovenste gedeelte wordt niet omkleed en dit ijzeren bovengedeelte geeft geweldig veel warmte af. De trek wordt geregeld door een klep in het bovengedeelte op reikhoogte en door een aan tegenwichten opgehangen verticale ijzeren schuif die de voorzijde van den open haard geheel af kan sluiten. Deze laatste schuif heeft nog meer voordeelen. Zij verhindert het wegstroomen van de warme kamerlucht door den schoorsteen gedurende den nacht of bij tijdelijke afwezigheid; men kan de kamer verlaten zonder bevreesd te zijn voor vonken, en tenslotte kan daardoor het vuur smeulend gehouden worden als in een doofpot, zoodat men na thuiskomst of des morgens dadelijk weer kan opstoken door de schuif te openen. Het nuttig effect bedraagt ongeveer 50% tegenover ongeveer 10% van de gewone ingebouwde open haarden en tegenover ongeveer 80% van een goeden kachel.

A. B.

RUBRIEK 8. Boschgeschiedenis (waaronder beschrijvingen van bedrijven).

Waldnutzung und Forstwirtschaft in der Türkei. H. Mayer-Wegelin. Forstarchiv. 1/2, 25—32, 1942.

Een overzicht van den toestand waarin de boschbouw in Turkije zich bevindt in haar ontwikkelingsgang van natuurbosch tot geordend boschbedrijf. Sedert meer dan 80 jaar heeft Turkije voorlichting gehad van boschbouwdeskundige uit verschillende landen, waaronder de bekende Prof. Bernard. Bernard heeft in 1935 een omvangrijk werk gepubliceerd over de grondslagen, de geschiedenis en de doeleinden van den boschbouw in dit land.

De oppervlakte bosch bedraagt ongeveer 12% of ruim 9 miljoen ha. Men is thans bezig met een 5-jaren plan, volgens welke de grenzen van de bosschen nauwkeurig zullen worden vastgesteld en de eigendomstoestand onderzocht. Daarnaast heeft men voor ongeveer 1 miljoen ha bosch de grondslag van een bedrijfsregeling gelegd, door deze oppervlakte nauwkeurig in te meten en te karteeren (1:10.000). De houtmassa- en aanwasbepaling geschiedt daarentegen nog zeer globaal, zoodat men op deze laatste gegevens nog weinig aan kan.

Het is eigenlijk wonderbaarlijk, dat Turkije nog over zulke uitgestrekte oppervlakten met bosch is bezet. Eenerzijds kan dit verklaard worden door de gunstige voorwaarden voor bosch in verschillende streken (neer-

slagrijke gebergten), anderzijds werkten religieuze invloeden het behoud van bosch in de hand. De Islamiet neemt niet meer van het van God gegeven gemeengoed, dan hij werkelijk noodig heeft. De ontoegankelijkheid van vele boschgebieden heeft ze bovendien voor vernieling gespaard.

Dit gemeenschapsbosch is overgegaan in Staatsbosch (90 % van het het totaal). De Staat heeft sedert 1869 geleidelijk allerlei maatregelen getroffen tot instandhouding van het boschbezit; hiertoe behoort zelfs een militaire bewakingsdienst!

Men kan als vaststaand aannemen, dat in het zich verjongende Turkije meer gekapt wordt dan de totale aanwas bedraagt. Bovendien concentreert zich de kap op gemakkelijk toegankelijke gebieden of gebieden in de omgeving van de mijnen of bepaalde industrieën.

Vrijwel al het bosch is Staatsboschbezit. Volgens de bepalingen van de boschwet van 1937 zal het geheele boschbezit worden verdeeld in Staatsboschbedrijven. Geleidelijk zullen de aan houtaankap maatschappijen gegeven concessies in bepaalde boschgebieden, die tot grove misstanden aanleiding gaven, worden ingetrokken en zal de Staat het beheer zelf overnemen.

Er liggen in Turkije ook nog zeer uitgestrekte, ontboschte woudgebieden, wier herbebossing dringend noodig is, gezien de ernstige gevolgen in den vorm van overstromingen, grondafspoeling enz. Doch helaas geschiedt op dit gebied nog niets.

Turkije heeft voor de reusachtige taak op boschgebied groote behoefte aan academisch en lager gevormd boschpersoneel. Het aantal beschikbare krachten is lang niet voldoende, doch aan de opleiding ervan wordt veel zorg besteed, waaraan verschillende buitenlandsche hoogleraren van naam medewerken.

de H.

Tropische Boschbouw

RUBRIEK 4. Boschbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Tagebuch einer Reise in Nord-Sumatra. F. Schneider. Schweiz. Z. f. F. 2, 33—46, 1942.

De schrijver, een Zwitser, waardeert de groote gastvrijheid van het Indische Gouvernement, voor vreemdelingen, die zich in grooten getale blijvend vestigen, om aan de maatschappelijke en cultureele vooruitgang van het land hun krachten te wijden. De Zwitsersche vereeniging telt in Deli 450 leden, die als planters, doctoren, biologen, technici, geologen, topografen, werkzaam zijn.

Op een reis met den heer Böhmer uit Medan door Noordelijk Sumatra gemaakt en die van 2—15 Juli '41 duurde, ging het van Medan over Tandjang Poera, Pangkalan-Brandan en Idi naar Bireun, dus steeds noordwaarts. In Bireun werd zuidwaarts omgebogen langs den Takengonweg naar Blang Rakal, alles tezamen een reis van 350 km. Ook de Blang Timbang Godja en de Blang Paja Karo werden bezocht, eenzame, onvruchtbare streken in de Gajolanden, waar hier en daar de dennensoort Pinus merkusii werd aangetroffen.

Hoofddoel was, zooveel mogelijk herten, tijgers, en zoo mogelijk olifanten, te zien. Van de laatste waren sporen genoeg, maar slechts eenmaal werd er een olifant ontmoet, een eenzame, een ontmoeting, die voor de beide reizigers bijna verkeerd was afgelopen. Aan de rivier Pansangau had men een ontmoeting met op herten jagende Gajo's (Ridjang- en roesaherten).

Het geheele reisverhaal is zeer spannend geschreven en vooral de Deli-mannen onder de leden der N.B.V. zullen het met groote belangstelling lezen.
